

● ● ● Groenten zijn uitgegroeid tot één van Kenia's belangrijkste exportproducten. Stephen Mbithi, directeur van de Fresh Produce Exporters Association of Kenya (FPEAK): "De basis van de tuinbouw in Kenia is 35 jaar geleden gelegd door Nederland en Israël. Nederlandse groentelers, met al hun kennis en kunde, hebben in de beginjaren van de tuinbouw een cruciale rol gespeeld en daar plukken we nu nog steeds de vruchten van".

Deze pagina: Chris Benard van Mara Farming; pagina 8: Anthony Nyaga, directeur van het PTC Horticulture.

Met Nederlandse betrokkenheid

Keniaanse groentenexport maakt grote sprong

Stephen Mbithi doelt op mensen als Willem Dolleman van Agrifresh Kenya en Chris Benard van Mara Farming (voorheen werkzaam voor Indu-Farm). "De wijze waarop zij voor en met kleine boeren werkten en werken is zeer prijzenswaardig." Na een bescheiden begin zijn groenten uitgegroeid tot een van Kenia's belangrijkste exportproducten. Mbithi: "Wij rekenen de komende jaren op een groei van gemiddeld 5 procent per jaar."

In 2013 exporteerde Kenia voor ruim 800 miljoen euro aan tuinbouwproducten (bloemen, groenten en fruit) naar markten in Europa, het Midden-Oosten en Azië. Dat was 6 procent meer dan in 2012. De hoeveelheid steeg van 380.421 ton in 2012 naar 477.000 vorig jaar. Verse groenten zijn na snijbloemen de belangrijkste exportproducten. Nederland importeerde in 2013 voor zo'n 42 miljoen euro aan verse groenten uit Kenia. Op haar beurt kocht het Oost-Afrikaanse land voor een kleine 1 miljoen euro aan verse en gedroogde groenten en fruit uit Nederland.

Ging het in de beginjaren vooral om sperziebonen, peultjes, sugar snaps, broccoli en aubergines, tegenwoordig is het aanbod uit Kenia veel ruimer en nemen babygroenten

(maïs, wortels, spinazie) een steeds belangrijkere plaats in. De factoren die volgens FPEAK de afgelopen decennia hebben bijgedragen aan de groei van de tuinbouwsector zijn een gunstig equatoriaal klimaat – waardoor producten het hele jaar door geteeld kunnen worden –, de aanwezigheid van verschillende ecologische zones die een gevarieerde teelt mogelijk maakt, vruchtbare grond en een goed opgeleide, niet al te dure beroepsbevolking.

"Om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de producten na de oogst gewaarborgd blijft, maken exporteurs gebruik van moderne technologie", aldus FPEAK. "Met twee internationale vliegvelden in Nairobi en Mombasa en een internationale haven kunnen verse groenten makkelijk en snel naar alle delen van de wereld worden vervoerd."

"Keniaanse groenten zijn overwegend van hoge kwaliteit", zegt een medewerker van ABC Westland, een conglomeratie van importeurs en exporteurs in Poeldijk. "De aanvoer is vrijwel constant, al stukt de verkoop van sommige groenten soms. Er is nog altijd ruimte voor uitbreiding, vooral voor de babygroenten, die steeds populairder worden in Europa."

Training en opleiding

Om de kwaliteit van tuinbouwproducten te verbeteren, stak Nederland jaren geleden 1 miljoen euro in het Practical Training Centre Horticulture (PTC) in Thika. Daar hebben sindsdien zeker 10.000 kleine boeren een meerdaagse cursus gevolgd, bevestigd directeur en plantveredelaar Anthony Nyaga. “Nu consumenten in Europa steeds hogere kwaliteitseisen stellen aan de bloemen, groenten en fruit die ze uit het buitenland kopen, is het belangrijk dat telers volgens Global GAP (Good Agricultural Practice) produceren. Op ons centrum leren ze hoe ze die hoge standaard kunnen bereiken.”

Het PTC ligt ten noorden van Thika, een van Kenia's snelst groeiende steden op veertig kilometer van de hoofdstad Nairobi, tegenover de uitgestrekte ananasplantages van Del Monte.

Het complex is al in 1985 opgezet, met hulp van de Japanse regering, en diende in de beginperiode uitsluitend als onderzoekscen-

Het opleidingsinstituut opereert sinds 2012 en is opgedeeld in de afdelingen bloemen, groenten, fruit en engineering. Naast leslokalen zijn er proefveldjes en kassen, waar cursisten praktische kennis opdoen onder begeleiding van universitair geschoolde docenten. De cursisten zijn vooral kleine boeren, afkomstig uit het hele land. Naast grondonderzoek, teeltmethoden, mechanisatie en effectief gebruik van water, kunstmest en pesticiden leren zij ook de fijne kneepjes van marketing en boekhouden.

Degenen die zich op het PTC de Good Agricultural Practice hebben eigen gemaakt, treden niet zelden op als ambassadeurs in hun regio, waar ze hun kennis met andere telers delen, aldus Nyaga.

In samenwerking met Kenyatta University of Agriculture and Technology, KARI en FPEAK en hulp van het Nederlandse Nuffic (organisatie voor internationalisering in het hoger onderwijs) wordt een speciaal lespakket samengesteld voor studenten die zich na de

stimuleren te investeren in de teelt van bloemen, groenten en fruit, in de vorm van onder meer technologie, zaden, kassen en irrigatiesystemen. “Het mes zal aan twee kanten snijden” aldus landbouwrapad Bert Rikken. “Het programma is erop gericht om de tuinbouwsector in Kenia verder te ontwikkelen en tegelijkertijd willen we zoveel mogelijk betrokkenheid van de Nederlandse sector.”

Werd aanvankelijk gehoopt dat kleine boeren door training zorgvuldiger zouden omgaan met chemische bestrijdingsmiddelen, in de praktijk bleek dat behoorlijk tegen te vallen. In januari 2013 kreeg de sector een flinke klap te verduren, toen de EU een importverbod instelde na in partijen groenten residuen bestrijdingsmiddelen te hebben aangetroffen die boven het maximumniveau lagen. Toen de meeste bedrijven later in het jaar weer groen licht kregen van Brussel, leken de strengere maatregelen die de Keniaanse autoriteiten hadden afgekondigd vruchten af te werpen.

Maar de vreugde was van korte duur. Opnieuw dreigen handelsrestricties door Brussel, omdat sommige exportbedrijven de steeds strengere regels voortdurend proberen te omzeilen. Eerder dit jaar troffen EU-inspecteurs op Keniaanse groenten wederom te hoge residuen chemische middelen. “Onder de 180 bedrijven die groenten exporteren, zitten inderdaad nog altijd een paar rotte appels”, zegt Stephen Mbithi. “Maar we doen er alles aan om die uit te schakelen, want we kunnen ons als sector geen handelsboycot van onze belangrijkste importeur, de EU, veroorloven.”

‘We kunnen ons als sector geen handelsboycot veroorloven’

trum voor macadamianoten, beheerd door KARI (Kenya Agricultural Research Institute). In 2009 is deze (inmiddels oude) locatie van het researchcentrum omgevormd tot een school voor telers. Naast Nederland schoten ook de Amerikaanse hulporganisatie USAID en de Keniaanse regering te hulp. Het Nederlandse geld werd volgens Nyaga merendeels besteed aan zaden, plantgoed, kweekveldjes en de bouw van een rozenkas.

middelbare school willen bekwamen in de verschillende tuinbouwdisciplines. Die inspanning wordt ondersteund door deskundigen van Wageningen Universiteit en het Landbouw Economisch Instituut.

Tuinbouwprogramma

De Nederlandse ambassade in Nairobi werkt intussen aan het Kenya Market-led Horticulture Program, dat Nederlandse bedrijven moet

Strengere importen

Chris Benard is al sinds 1998 actief in de Keniaanse tuinbouw. Hij werkte jarenlang voor Indu Farm en begon in november 2013 met een nieuw bedrijf, Mara Farming (Mara Fresh), dat avocado's, haricots verts, peulen en sugar snaps teelt. De producten worden afgezet bij 22 supermarkten in Groot-Brittannië, Duitsland, België en Scandinavië. "Wij zorgen dat we alles van A tot Z onder controle hebben wat residu-niveaus betreft. Dat geldt ook voor de kleine boeren die aan ons leveren. Vanaf het moment dat wij zijn gaan exporteren zijn we steeds getest, maar nooit heeft er een interceptie plaatsgevonden," zegt Benard. Hij is daarom 'behoorlijk pissed' dat de EU zich steeds op een heel land richt en niet op individuele bedrijven. "Daardoor wordt iedereen de dupe en loopt de hele industrie schade op. Terwijl wij er alles aan doen zo transparant en maatschappelijk verantwoord mogelijk te produceren, volgens alle internationale standaarden, zoals Global GAP. Alles moet kloppen. Alleen zo kun je een goede relatie onderhouden met retailers."

Benard blijft ondanks alle obstakels lol houden in zijn werk in Kenia. Hij is net een avocado-project begonnen in Bomet, in samenwerking met Solidaridad, de Nederlandse ambassade en SNV. Het gaat om

160 hectaren, die in 2015 voor de eerste oogst van 100 ton moeten zorgen en uiteindelijk zo'n 1000 ton moeten opleveren. "We werken volledig volgens het Global Social Compliance Programme, dat arbeidsomstandigheden en milieu centraal stelt", verzekert Benard.

De sector probeert intussen schoon schip te maken. De verantwoordelijkheid voor het residu-gehalte ligt nu volledig bij de exporteurs. Zij moeten ervoor zorgen dat hun leveranciers, veelal kleine boeren, producten leveren die aan alle eisen voldoen, benadrukt Mbithi. "De exportbedrijven moeten bereid zijn in de boeren te investeren; zij moeten zorgen voor een strikt sproeiprogramma bij de boeren en erop toezien dat alle veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen en er voortdurend gecontroleerd wordt. Doen ze dat niet en bieden ze opnieuw onacceptabele exportgroenten aan, dan zijn ze meteen hun vergunning kwijt. De dagen van bedrijven die de zaak bedonderen zijn voorgoed geteld."

Frans van den Houdt

